בעזהשי"ת

פרשת קרח

הזכרת יום המיתה אינו מועיל כאשר היצר מפתה לעשות מצוה

במדרש (הובא בישמח משה) **מה ראה קרח לחלוק על משה, פרשת פרה אדומה ראה. והוא מדרש פליאה, וצריך ביאור.**

בגמרא (בבא בתרא עד.) **אמר רבה בר בר חנה, אמר לי ההוא טייעא תא אחוי לך בלועי דקרח, חזאי תרי בקעים והוו קא מפקי קוטרא וכו' ושמעית דהוו אמרין משה אמת ותורתו אמת.** וצריך להבין דלפי פשוטו נראה דלא חלקו על התורה אלא רק על הכהונה והנשיאות, ואם כן מפני מה אומרים בלועי קרח גם 'ותורתו אמת'.

ונראה לבאר בהקדם הגמרא (ברכות ה.) 'לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע שנאמר רגזו ואל תחטאו, אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה, שנאמר אמרו בלבבכם. אם נצחו מוטב, ואם לאו יקרא קריאת שמע, שנאמר על משכבכם. אם נצחו מוטב, ואם לאו יזכור לו יום המיתה, שנאמר ודומו סלה'. וידוע קושיית המפרשים דאם הזכרת יום המיתה מועיל בוודאות לנצח את היצר, אם כן מדוע ימתין מלהזכיר יום המיתה רק לאחר שניסה לנצחו ע"י תורה וקריאת שמע, הי' לו להזכיר מיד יום המיתא ותו לא. ובפשטות התירוץ מבואר כיון דהזכרת יום המיתה מביא לעצבות, על כן העדיפו לנצחו באופנים אחרים.

והנה מרן רביה"ק זלה"ה **בדברי יואל** (פ' שלח דף שעט) כתב לתרץ דיום המיתה מועיל רק אם היצר הרע מסיתו לדבר עבירה להדיא, משא"כ לפעמים היצר בא להסיתו לעבירה בפיתוי של מצוה, ולפיכך צריך האדם בתחלה לעסוק בתורה שהיא מאירות עינים לדעת ולהשכיל דבר לאמיתו מה היא מצוה ומה היא עבירה, ואם לא יועיל בזה אז יקרא קריאת שמע לייחד את הבוי"ת בכל נפשו ומאודו, וע"י כן יהי בידו סייעתא דשמיא להשיג האמת מהתורה הקדושה, ואחרי כל זאת אם יזכיר יום המיתה יועיל לו לגרש ממנו היצר הרע לגמרי, משא"כ אם יזכיר לו יום המיתה לבד מבלי שיקדים ללמוד תורה וקר"ש, עדיין החששא במקומה עומדת פן יתגבר היצה"ר בפיתוי של מצוה, עכלה"ק.

ובזה יש לפרש מה דאיתא במדרש (בראשית רבה מט, יא) דהקב"ה אמר לאברהם אבינו, **אתה אמרת ואנכי עפר ואפר** (בראשית יח, כז), **חייך שאני נותן לבניך כפרה בהם, שנאמר ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת** (במדבר יט, יז), **ואסף איש טהור את אפר הפרה** (שם פסוק י). וי"ל בביאור דברי המדרש, כי אברהם אבינו השתמש גם בהעצה של הזכרת יום המיתה, כבמבואר במשנה (אבות פ"ג מ"א) ולאן אתה הולך, למקום עפר רמה ותולעה, וזהו שאמר ואנכי 'עפר ואפר', ובזכות זה זכה לפרשת פרה אדומה, וזהו כוונת המדרש, **אתה אמרת ואנכי עפר ואפר, חייך שאני נותן לבניך כפרה בהם, שנאמר ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת.**

ולפי זה יתבאר היטב המדרש 'מה **ראה קרח לחלוק על משה פרשת פרה אדומה ראה**', כי מאחר שראה קרח שאברהם זכה לפרשת פרה בזכות שעבד את בוראו ע"י הזכרת יום המיתה, לפיכך נקט לעצמו לנצח את היצר על ידי שיזכיר לו יום המיתה לבד, וטעה בחשבו שאינו צריך לסגולת התורה כנגד היצר, ועי"ז נפל בפח היצר הרע שבא בפיתוי שהוא מצוה גדולה להקטיר קטורת, וכדאיתא בנועם אלימלך (בפרשתן) שטעה שעל ידי הקטורת באין להשגה גדולה, ועל כן לא הועיל לו סגולת הזכרת יום המיתה, כאמור שצריך בזה לכח התורה שתאיר עיניו לדעת שאין זה מצוה, ובזה יש לפרש דברי רש"י ז"ל, **ויקח קרח - לקח את עצמו לצד אחד 'להיות נחלק מתוך העדה'**, פי' לזכור שיבוא יום שהאדם יהי' נ'חלק מתוך העדה' היינו 'יום המיתה', כלומר שקרח טעה שסבר ללחום עם היצר הרע ע"י הזכרת יום המיתה לבד בלי שיעסוק בתורה.

ובאמת י"ל שקרח טעה ביותר גם בלימודו מפרשת פרה אדומה, כי הלוא באותו פרשה כתיב (במדבר יט, יד) **זאת התורה אדם כי ימות באהל** ודרשו חז"ל (ברכות סג:) שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, וגם נאמר שם זאת חקת התורה, הרי מוכח מיניה וביה כי העיקר הוא הלימוד ועסק התורה.

ובזה מובן דברי הגמרא בפתח דברינו, ששמעו אשר קרח ועדתו אומרין 'משה אמת ותורתו אמת', כי לפי דברינו כל טעותם של קרח ועדתו בא מפני שלא עסקו בתורה, ומפני כן לא הועיל להם הזכרת יום המיתה, ונפלו ברשת פיתוי היצר, בפתוי של מצוה, וזהו שאמרו והודו **משה אמת 'ותורתו אמת'**.

❖ ❖ ❖

חובת התבדלות מרשעים

במסורה ב' פעמים 'ויודע', הכא **בקר ויודע ה' את אשר לו** (במדבר טז, ה), והשנית **ויודע בהם את אנשי סוכות** (שופטים ח, טז).

ואפשר לומר בהקדם מה שכתב **בבני יששכר** (סוכות מאמר י אות טו) בשם החיד"א שהקשה מפני מה עושין זכר רק לענני כבוד בחג הסוכות, ואין עושין זכר למן ובאר, ומבאר דבעננ כבוד היו רק ישראל מיוחדים בטובה, כי הענן היה פולט את הערב רב, מה שאין כן מן ובאר שגם הערב רב נהנו מהם, ואנו עושין זכר רק על מה שאנו מובדלין מהם, עכ"ד.

ובזה אפשר לומר הרמז במסורה, דעדת קרח אמרו **כי כל העדה כולם קדושים**, כלומר שדעתם היתה שצריך להיות מעורבים עם כולם, ואין להבדיל בין ישראל לערב רב, אבל משה אמר להם **בקר ויודע ה' את אשר לו**, ובבוקר אמר הקב"ה **הבדלו מתוך העדה הזאת**, דהיינו שיש להתבדל מהרשעים, ועל זה אמר המסורה **ויודע בהם את אנשי סוכות** דמסוכה רואין ג"כ צורך התבדלות מרשעים, כמבואר שלכן עושין זכר לענני כבוד דייקא שבהם ניכר ההתבדלות שהתבדלו ישראל מהערב רב.

ויש להוסיף עוד על פי שמסביר רביה"ק זלה"ה **בדברי יואל** (חג הסוכות) כי הארבעה מינים רומזים על כל סוגי ודרגות בני אדם, אבל לוקחין כל המינים ביחד רק ברמז ולא בפועל, ומכניסין הד' מינים לתוך הסוכה שהוא משפיע דעת, ועי"כ ידע איך להבדל מהם, והבן.

ברכת מזל טוב

לנכדי היקר מו"ה **שמעון יודא וויס** הי"ו

ולחתני היקר מו"ה **משה ישכר בעריש גליק** הי"ו

לרגל הולדת בנו\נכדו למזל טוב ובשעטומ"צ

ויה"ר שיזכה להכניסו לבריתו של אאע"ה בעתו ובזמנו

ולגדלו ולחנכו לתורה ולחופה ולמעש"ט